

คุณค่าและหลักคำสอนในการสวดมนต์ในพระพุทธศาสนาเถรวาท

VALUES AND DOCTRINES OF THE THERAVADA BUDDHISM

พระปลัดวุฒพงษ์ กิตติวัฒน, ดร.

Phrapalad Wutthipong Kithivannv, Dr

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาลัยสงฆ์พ้อขุนผาเมือง เพชรบูรณ์

wutthipong.pho@mcu.ac.th

บทคัดย่อ

การสวดมนต์ หรือที่เรียกกันสั้น ๆ ว่า ทำวัตร คือการทำกิจที่ต้องทำจนเป็นกิจวัตรประจำวัน ซึ่งเป็นหน้าที่ของพระภิกษุสามเณรและอุบาสกอุบาสิกาทั่วไป จะละเว้นเสียเป็นการไม่สมควร เพราะเป็นหน้าที่ โดยตรงของผู้มุ่งแสวงบุญอย่างหนึ่ง การทำวัตรนิยมทำกันวันละ 1 เวลา คือเช้ากับเย็น เรียกว่า ทำวัตรเช้า ทำวัตรเย็น กิจที่ต้องทำในเวลาทำวัตรทั้งสองเวลานั้นคือ สวดบูชาพระรัตนตรัย สวดพิจารณาปัจจัยที่บริโภคนทุกวัน สวดเจริญกรรมฐานตามควร สวดอนุโมทนาทานของทายก และสวดแผ่ส่วนกุศล (กรวดน้ำ) ซึ่งคำสวดเหล่านี้มีแบบสากลใช้ทั่วไป จะมีต่างกันบ้างในบางแห่งก็เฉพาะบางบทที่ตัดออกหรือเพิ่มเติมเข้ามาตามความนิยมในถิ่นนั้น ๆ เท่านั้น การสวดมนต์ คือ การสวดสาธยายบทพระพุทธรูปต่าง ๆ ที่เป็นพระสูตรก็มี เป็นพระปริตรก็มี เป็นคาถา นิยมที่กำหนดขึ้นเพื่อให้มาสวดประกอบในการสวดมนต์เป็นประจำก็มี การสวดมนต์นี้นิยมสวดต่อท้ายทำวัตร จะสวดมากหรือน้อย และสวดบทไหนบ้าง แล้วแต่วัดนั้น ๆ จะกำหนดกันขึ้น ด้วยเหตุนี้ จึงมักเรียกรวมกันไปว่า "ทำวัตรสวดมนต์"

คำสำคัญ : คุณค่า, หลักคำสอน, การสวดมนต์,

Abstract

A short prayer, known as Damwat. The mission is to do it daily. It is the duty of the monks ,general upasakas should not ignored because it is their direct duty. Which is the focus of the pilgrimage. The damwat is popular everyday in the, morning and evening. The prayer is the chanting of different Buddhamantras both

being the Sutras and the Parita. There are also the stangas which are brought to be chanted regularly. To chant more less depends on the definition of the temple. Thus, it is collectively called Damwatra and Suadmontra.

Key words : to analyze the value, the doctrine of prayer in the Buddhist,

บทนำ

การสวดมนต์นั้นมีประวัติความเป็นมาตั้งแต่สมัยพุทธกาลแล้ว การสวดมนต์เกิดขึ้นจากประเพณีการเล่าเรียนธรรมะที่สืบเนื่องมาแต่สมัยพุทธกาล ในสมัยที่พระพุทธเจ้ายังทรงมีชีวิตอยู่นั้น พระสงฆ์จะฟังธรรมจากพระองค์แล้วจำไว้ จากนั้นพระสาวกก็จะแบ่งกลุ่มกันเพื่อท่องจำพระพุทธวจนเป็นกลุ่ม เช่น สายพระอานนท์ จะจำพระสูตร สายพระสารีบุตร จะจำพระอภิธรรม สายพระอุบาลีจะจำพระวินัย พระสงฆ์ที่เป็นหัวหน้าของแต่ละสายก็จะมีศิษย์ของตนมากมายคอยช่วยกันจำพระพุทธวจน ลักษณะการเล่าเรียนพระพุทธวจนนั่น เป็นไปในรูปแบบ “ปากต่อปาก” หรือเรียกอีกอย่างหนึ่งว่า “มุขปาฐะ” คือ ครูเป็นผู้บอกพระพุทธวจน ศิษย์ก็จำต่อจากครู แล้วก็นำสิ่งที่จำนั้นไปท่องให้ครูฟัง เมื่อครูเห็นว่าจำได้แล้ว ก็จะมอบพระพุทธวจนบทใหม่ให้ท่องต่อไป และเพิ่มปริมาณสิ่งที่ต้องท่องจำมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งธรรมเนียมการเรียนแบบมุขปาฐะเช่นนี้เอง ต่อมาจึงได้กลายเป็นที่มาของการสวดมนต์ พระพุทธพจน์นั้น จะเรียกด้วยชื่อสั้น ๆ ว่า “มนต์” การเรียน การท่องบ่นมนต์นั้นก็เรียกว่า การสวดมนต์ และการสวดมนต์นั้น พอทำให้เป็นกิจวัตรบ่อย ๆ จนมีเวลาที่ลงตัวแน่นซัด ก็เรียกว่าเป็นการ “ทำวัตรสวดมนต์” อย่างที่เราใช้กันสืบมาในสังคมไทยทุกวันนี้ จุดประสงค์การสวดมนต์นั้นมี 1 ประการคือ

1. การสวดธรรมเพื่อรักษาพระศาสนา หมายถึง การสวดเพื่อท่องจำพระธรรม หรือบทวนพิจารณาธรรมที่ตนได้ศึกษาและปฏิบัติมา รวมไปถึงการสวดที่เป็นการรักษาประเพณีที่สืบทอดกันมาในพระพุทธศาสนาอีกด้วย การสวดจะเป็นไปในลักษณะของการแสดงธรรม สอนธรรม และการท่องจำพระสูตร ที่พระสาวกทั้งหลายปฏิบัติต่อ ๆ กันมา ซึ่งวิธีการสวดเหล่านี้จะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติเกิดสมาธิและสำรวมจิตให้สงบเพราะ การสวดมนต์ การฟังสวดมนต์ การพิจารณาธรรมที่มีอยู่ในบทสวดมนต์ ในขณะที่ฟังหรือในขณะที่สวดก็จะเป็นการทำใจให้สงบและทำให้เกิดปัญญา ซึ่งจัดว่าเป็นการทำกรรมฐานอย่างหนึ่ง เพราะเราจะต้องตั้งจิตจดจ่ออยู่ในเนื้อหาและความหมายของบทสวดทำให้จิตทั้ง

อารมณ์ต่าง ๆ มาสู่อารมณ์เดียวที่แน่วแน่ ขณะนั้นจัดเป็น “สมาธิ” การมีความรู้สึกตัวพร้อมมีสติสัมปชัญญะซาบซึ้งอยู่ในบทสวดย่อมทำให้เกิดความเข้าใจแจ่มแจ้ง

2. การสวดเพื่อคุ้มครองป้องกันอันตราย การสวดมนต์นั้นเรียกว่า “สวดพระปริตร” หมายถึง การสวดพระพุทธมนต์ที่มีอานุภาพคุ้มกันอันตรายต่าง ๆ โดยเชื่อว่าพุทธมนต์ที่สวดนั้นมีอำนาจศักดิ์สิทธิ์ สามารถทำให้เกิดสิริมงคลป้องกันอันตรายให้แก่ผู้สวดและผู้ที่ได้รับฟัง คำว่า “พระปริตร” แปลว่า เครื่องคุ้มครองหรือเครื่องป้องกัน ทั้งนี้ทั้งนั้นคือ ป้องกันอันตรายจากภายนอก มีโจร ยักษ์ และสัตว์เดรัจฉานรวมถึงการป้องกันอันตรายจากภายใน มีโรคภัยไข้เจ็บ เป็นต้น

การสวดมนต์ได้นิยมมาแล้วตั้งแต่โบราณกาล แม้ในศาสนาพราหมณ์ ก็ได้นิยมสวดดังที่เรียกกันว่า สาสถายมนต์ ร่ายมนต์ เพื่อความทรงจำพระเวทบ้าง เพื่อสิริมงคลบ้างในทางพระพุทธศาสนา ก็มีการสวดสาธยายเช่นเดียวกัน ในขั้นต้นเป็นเพียงสวดสาธยายเพื่อความทรงจำหลักคำสอนที่เป็นพระพุทธวจนะเท่านั้น เมื่อชาวบ้านได้ยินพระสงฆ์สวดสาธยายก็พากันอนุโมทนาและได้ถือกันว่าการได้ยินได้ฟังพระสงฆ์สวดสาธยายเช่นนั้นเป็นสิริมงคล ในสมัยนั้น ยังไม่มีตำราที่จดจารึกเอาไว้ต้องท่องจำให้ได้ด้วยวาจา

ความหมายของการสวดมนต์

คำว่า “มนต์” เป็นคำที่มาจากภาษาบาลีคือ “มนต” และจากภาษาสันสกฤตว่า “มนตร” แปลว่า ปัญญา ความคิด ข้อหาหรือ มักหมายถึงว่าเป็นคำศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องอาศัยการสวดหรือท่องจึงจะทำให้เกิดฤทธาานุภาพมีความหมายดังนี้ คือ ความหมายตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน หมายถึง น. คำศักดิ์สิทธิ์, คำสำหรับสวดเพื่อเป็นสิริมงคล เช่น สวดมนต์, คำเสกเป่าที่ถือว่าศักดิ์สิทธิ์ เช่น ร่ายมนต์ เวทมนตร์ ความหมายตามพจนานุกรม ไทย-ไทย อ.เปลื้อง ณ นคร หมายถึง น. คำศักดิ์สิทธิ์ เช่น คำสวดในพระพุทธศาสนา

คำว่า “มนต์” นั้นถ้าแปลตามศัพท์ที่ใช้เป็นภาษาพูดทั่วไปแล้วนั้นจะแปลว่า ปรัชชาหรือแต่เมื่อนำมาใช้เป็นบทสวดก็หมายความว่า เป็นบทสวดที่บริสุทธิ์หรือบทสวดที่ศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งโดยทั่วไปแล้วความหมายของมนต์นั้นหมายถึงถ้อยคำที่ขลังหรือศักดิ์สิทธิ์ สามารถทำให้เกิดผลที่มุ่งหมายบางอย่างด้วยอานุภาพของมนต์นั่นเอง (สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, 2520 : 29) แต่ในพระพุทธศาสนาซึ่งเน้นในเรื่องการใช้ปัญญาในการพิจารณาเหตุผลจึงน่าจะหมายถึงหลักธรรมหรือบทสอนใจมากกว่าถ้อยคำที่ขลังหรือศักดิ์สิทธิ์ แต่ถ้าต้องการที่จะตีความว่าเป็น

ถ้อยคำที่ขลัง หรือศักดิ์สิทธิ์นั้นก็น่าจะหมายถึงว่า ถ้อยคำที่ขลังหรือศักดิ์สิทธิ์นี้ เมื่อนำไปสอนใจหรือนำไปเป็นข้อปฏิบัติก็จะให้เกิดผลที่ปรารถนาได้อย่างน่าอัศจรรย์ นอกจากนั้นการทำจิตให้สงบในบทสวดก็มีคุณค่าเป็นอย่างมาก

ความเป็นมาของการสวดมนต์

พระพุทธศาสนาเถรวาทเป็นศาสนาประจำประเทศไทยมาเป็นระยะเวลานาน ตามหลักฐานในคัมภีร์สมันตปาสาทิกา ปฐมภาค ได้ยืนยันไว้ว่าตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 3 สมัยพระเจ้าอโศกมหาราช กษัตริย์แห่งประเทศอินเดีย ครั้นทรงทำการอุปถัมภ์การทำสังคายนาพระธรรมวินัย ครั้งที่ 3 เรียบร้อยแล้ว ได้ส่งคณะสมณทูตชุดหนึ่ง ซึ่งเป็นนิกายเถรวาทผู้ยังยึดมั่นในหลักคำสอนเดิม มีพระโสณะและพระอุตตระเป็นหัวหน้า นำพระพุทธศาสนาไปสู่ดินแดนแห่งสุวรรณภูมินี้ เพื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา โดยพระพุทธโฆษาจารย์ประพันธ์เป็นคาถาไว้ว่า “พระโสณะและพระอุตตระ ผู้มีฤทธิ์มากได้ไปยังดินแดนสุวรรณภูมิปราบเหล่าปีศาจได้อย่างราบคาบแล้วแสดงพรหมชาลสูตร”

(อภิชัย โพธิ์ประสิทธิ์ศาสตร์, 2539 : 30)

ต่อจากนั้นพระพุทธศาสนานิกายเถรวาทจึงตั้งมั่นและเจริญงอกงามในดินแดนสุวรรณภูมิแห่งนี้เป็นลำดับมาจนถึงพุทธศตวรรษที่ 11 พระพุทธศาสนาในดินแดนแห่งนี้ได้เปลี่ยนจากการถือคำสอนตามแนวเถรวามารับอิทธิพลแนวความเชื่อตามคติศาสนาพราหมณ์และพระพุทธศาสนาหายาน ทำให้เกิดความเชื่อเรื่องพระโพธิสัตว์ได้เข้ามามีอิทธิพลต่อการปกครองในดินแดนสุวรรณภูมิแห่งนี้และมีความเชื่อว่าผู้ปกครองต้องเป็นผู้ที่ทรงธรรมตามคติของพระโพธิสัตว์ในมหายานจึงมีการสถาปนา กษัตริย์เป็นผู้ปกครองเรื่อยมา ต่อมาพระพุทธศาสนาทั้งนิกายเถรวาทและมหายานได้สับเปลี่ยนเวียนกันเป็นนิกายหลัก

ในดินแดนแห่งนี้ตามอำนาจของผู้ปกครอง จนถึงพุทธศตวรรษที่ ๑๗ พระยาศรีธรรมมาโคกราช ราชวงศ์ศรีธรรมมาโคกราชแห่งอาณาจักรศรีวิชัย ได้ตั้งตัวเป็นใหญ่ขึ้นที่เมืองนครศรีธรรมราช และได้เปลี่ยนไปรับเอาพระพุทธศาสนาแบบเถรวาทจากศรีลังกาเข้ามาตั้งมั่นแทน พระพุทธศาสนา นิกายเถรวาทในสุวรรณภูมินี้ จึงมีแบบอย่างมาจากประเทศศรีลังกาตลอดมา (สุภาพรรณ ณ บางช้าง, 2526 : 27)

สำหรับการสวดมนต์ของไทยปัจจุบันนี้ มีส่วนผสมมาจากมหายานนิกายมนตร์เขมรกับนิกายตันตระ ที่มีลักษณะการสวดเพื่อสรรเสริญพระผู้เป็นเจ้าของตามแนวคำสอนของศาสนาฮินดู ซึ่งเข้ามา

สมัยสุโขทัยพุทธศตวรรษที่ ๑๒-๑๓ ในอาณาจักรศรีวิชัย ภายใต้การปกครองของราชวงศ์ศรีธรรมมา
โคกราชด้วยอิทธิพลทางการเมืองการปกครองของราชวงศ์ไศเลนทร์ (รวมเรื่องเมืองนครศรีธรรมราช,
2505 : 27) ทำให้คติความเชื่อเกี่ยวกับการสวดมนต์ของประเทศไทยนั้นเปลี่ยนไป เพราะคติคำสอน
เกี่ยวกับการสวดมนต์ของมหายานทั้งหมดเป็นแนวคิดที่ต่างจากคำสอนของพระพุทธศาสนานิกายเถร
วาทดั้งเดิม รวมทั้งก่อนที่พระพุทธศาสนาจะเข้ามาเผยแผ่ในประเทศไทยนั้นเดิมได้มีความเชื่อตามหลัก
ของศาสนาพราหมณ์และผิอยู่ก่อนแล้ว ดังจะเห็นได้จากความเชื่อและการปฏิบัติที่ปะปนกับสิ่งเดิมซึ่ง
หมายถึงความเชื่อในศาสนาพราหมณ์ที่เข้ากันได้กับศาสนาพุทธของคนไทยในสมัยนั้นตามที่นักสังคม
วิทยากล่าวว่า

พิธีกรรมปัจจุบันเป็นผลมาจากการตอบสนองความต้องการของชาวบ้านที่ยังยึดติดอยู่ใน
ความเชื่อดั้งเดิมของผู้คนหลากหลายเชื้อชาติที่อยู่ในดินแดนไทย อันได้แก่ ความเชื่อและการปฏิบัติ
ของศาสนาพราหมณ์และผี ดังจะเห็นการผสมผสานความเชื่อและการปฏิบัติที่ไม่ใช่พุทธศาสนาอย่าง
ชัดเจนในพิธีกรรมที่เกี่ยวกับการรักษาของชาวพุทธไทย เช่น พิธีทำขวัญ และพิธีสะเดาะเคราะห์ต่อ
ชะตา เป็นต้น (จริยา นวลนิรันดร์, 2525 : 26)

ในปัจจุบันความเชื่อในการสวดมนต์ของพระพุทธศาสนาที่มีจุดหมายเดิมแท้เป็นไปเพื่อพร่ำ
สอนให้คนทั้งหลายได้ศึกษาแล้วเกิดปัญญานำพาชีวิตให้ดำเนินไปในทางที่ถูกต้อ้นนั้น จึงได้ถูกอำนาจ
ไสยเวทหรือแนวคิดของพระพุทธศาสนามหายานและในคัมภีร์พระเวทของพราหมณ์ครอบงำให้คนทุก
หมู่เหล่าเชื่อตามระบบโครงสร้างของลัทธิตน โดยสร้างค่านิยมให้เกิดความกลัวเป็นพื้นฐานและไม่ให้
รับความรู้ที่จะสร้างความเป็นไทให้แก่ตัวได้ โดยไม่เปิดทางให้ใคร ๆ ได้เข้าถึงความตื่นจากความเห็น
แก่ตัวและความมัวเมาต่าง ๆ จนติดยึดอยู่กับความโลภ โกรธ หลง ในระดับต่าง ๆ นั้นเองและบทสวด
มนต์ทางพระพุทธศาสนาจึงถูกนำมาปรับแต่งสำหรับสวดในพิธีกรรมต่าง ๆ มากมายให้ดูลึกลับศักดิ์สิทธิ์
ซึ่งเข้ากันได้กับความเชื่อที่กำลังครอบงำประเทศไทยอยู่ในขณะนั้น

พระพุทธศาสนาแบบมหายานซึ่งพัฒนามาจากพุทธตันตระในอินเดียได้มีความเชื่อในความ
ลึกลับศักดิ์สิทธิ์ของบทสวดมนต์ เช่น คาถาองคุลิมาล อันมีปรากฏอยู่ในพระไตรปิฎกได้ถูกนำมาใช้สวด
เพราะเชื่อกันว่าช่วยให้คลอดลูกง่ายเป็นต้นพิธีกรรมที่เน้นความลึกลับศักดิ์สิทธิ์ในอำนาจพระมนต์นี้เรียก
กันว่าพิธีสวดพระปริตรซึ่งได้รับความนิยมมากในลังกาในพิธีสวดจะต้องมีการตั้งขันน้ำมนต์ การผูกโยง
ด้ายสายสิญจน์และการใช้พระสงฆ์นั่งสวดคาถา (เสฐียรพงษ์ วรรณปก, 2529 : 8)

คุณค่าของการสวดมนต์

บทสวดมนต์หลายบทนั้นมีอานุภาพในตัวเองมากมายนับไม่ถ้วนแต่ต้องขึ้นอยู่กับ “ผู้สวด” ด้วยการที่สวดมนต์ตามบทสวดมนต์ต่าง ๆ แล้วได้สมหวังตามความปรารถนา หรือสวดแล้วได้โชคลาภต่าง ๆ นั้น ไม่ได้ขึ้นอยู่กับ “บทสวดมนต์” แต่เพียงอย่างเดียว มีองค์ประกอบอย่างอื่นด้วย องค์ประกอบของการได้ทุกอย่างตามที่ปรารถนานั้น มีคุณค่าที่สำคัญอยู่ 4 ประการ ได้แก่

1. คุณค่าต่อศรัทธา ได้แก่ คือ ความเชื่อมั่นในคุณของพระรัตนตรัย กล่าวคือ พระพุทธเจ้า ทรงตรัสรู้และเปิดเผยสัจธรรมแก่มวลมนุษย์ พระธรรมทำให้เข้าใจในสรรพสิ่งได้อย่างแท้จริง และ พระสงฆ์เป็นผู้ประพฤติปฏิบัติชอบตามคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า แล้วนำคำสอนนั้นมาเผยแพร่แก่ประชาชน ดังนั้น การสวดมนต์จึงเป็นการเสริมสร้างพลังศรัทธาในพระพุทธศาสนา และน้อมนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาใช้ในการดำเนินชีวิตอย่างมีคุณค่ามากที่สุด

2. คุณค่าต่อสมาธิ คือ ทำจิตสงบเป็นสมาธิ ในขณะที่สวดมนต์ผู้สวดต้องสำรวมใจให้แน่วแน่ ไม่หวั่นไหวคลอนแคลน มีใจจดจ่ออยู่กับบทสวดมนต์ระมัดระวังอย่าให้สวดผิดอักขระ ขณะที่สวดอยู่จิตย่อมเป็นสมาธิ และเมื่อจิตเป็นสมาธิแล้วย่อมเกิดความสงบเยือกเย็น ทำให้มีพลังในการคิดสร้างสรรค์ในสิ่งต่างๆ ได้ดียิ่งขึ้น

3. คุณค่าต่อจิตใจ คือ ได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้า กล่าวคือ ในขณะที่เรากำลังสวดมนต์อยู่นั้น เราย่อมเป็นผู้ถึงพร้อมด้วยศีล สมาธิ ปัญญา กล่าวคือ มีกายวาจา เป็นปกติ (ศีล) มีใจที่แน่วแน่นิ่งสงบ (สมาธิ) และมีความรู้ระลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระพุทธเจ้า (ปัญญา) ซึ่งเท่ากับว่าเป็นการได้เข้าเฝ้าพระพุทธเจ้าด้วยการปฏิบัติบูชา คือ การสวดมนต์

4. คุณค่าต่อการขจัดนิวรณ์ คือ เป็นการไล่ความขี้เกียจ และตัดความเห็นแก่ตัว เพราะในขณะที่กำลังสวดมนต์นั้น ความเบื่อหน่าย ง่วงนอน และเกียจคร้านจะหายไป กลับมีจิตใจเข้มแข็ง นอกจากนี้ก็เป็นการตัดความเห็นแก่ตัวออกไปอีกด้วย เพราะในขณะที่เราสวดมนต์อารมณ์จะจดจ่ออยู่ที่บทสวดมนต์ ไม่ทำให้คิดไปในเรื่องอื่นที่เป็นเหตุให้เกิดความฟุ้งซ่าน และเป็นการกำจัดความโลภ ความโกรธ หลงออกไปจากใจ

ประโยชน์ของการสวดมนต์

การสวดมนต์เพื่อรักษาพระพุทธศาสนา เริ่มจากการสวดพระปาติโมกข์ (ปาฏิโมกข์ อุทติสติ) เพื่อสอบทานพระบัญญัติของภิกษุทั้งหลายในวันอุโบสถ หลังจากนั้น การสวดจะเป็นไปในลักษณะ

แสดงธรรม (ฌมฺม เทเสติ, อภาสิ) สอนธรรม (ฌมฺม วาเจติ) และการท่องจำพระสูตร (สขุณฺณายํ กโรติ) ที่พระสาวกทั้งหลายปฏิบัติกันต่อ ๆ มาซึ่งวิธีการสวดเหล่านี้ จะส่งผลให้ผู้ปฏิบัติเกิดสมาธิ ดังปรากฏในคัมภีร์พระไตรปิฎก ที่มณิกาย ปาฎิกวรรคว่า “เมื่อภิกษุทั้งหลาย แสดงธรรม สอนธรรม สาธยายธรรมตามที่ได้ฟังได้เรียนมาแก่ผู้อื่นโดยพิสดารแล้ว เธอย่อมรู้ทั่วถึงอรรถ รู้ทั่วถึงธรรม เมื่อรู้ทั่วแล้ว ย่อมเกิดปราโมทย์ เมื่อปราโมทย์ ย่อมเกิดปีติ เมื่อปีติ กายย่อมสงบ เมื่อกายสงบ ย่อมได้เสวยสุข เมื่อมีสุข จิตย่อมตั้งมั่น” (ที.ปา.(ไทย)11/322/313.)

ข้อสรุปและข้อเสนอแนะ

คำว่า “มนต์” เป็นคำที่มาจากภาษาบาลีคือ “มนต” และจากภาษาสันสกฤตว่า “มนตร” แปลว่า ปัญญา ความคิด ข้อหาหรือ มักหมายถึงว่าเป็นคำศักดิ์สิทธิ์ที่ต้องอาศัยการสวดหรือท่องจึงจะทำให้เกิดฤทธาณภาพ การสวดมนต์ของพระพุทธศาสนาที่มีจุดหมายเดิมแท้เป็นไปเพื่อพรัสอนให้คนทั้งหลายได้ศึกษาแล้วเกิดปัญญานำพาชีวิตให้ดำเนินไปในทางที่ถูกต้อง การสวดมนต์มีประโยชน์สำหรับพุทธศาสนิกชนทุกคนเพราะฉะนั้นการสวดมนต์เพื่อรักษาพระพุทธศาสนาและสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาให้อยู่ตลอดไป หากพุทธศาสนิกชนที่ยังไม่ได้มีการสวดมนต์ปัจจุบันการสวดมนต์มีทั้งแบบหนังสือและออนไลน์ตามสื่อต่าง ๆ สามารถเข้าไปสวดมนต์เพื่อเป็นสิริมงคลของตัวเราเองและครอบครัวเพื่อความสุขและเป็นการสืบทอดอายุพระพุทธศาสนาและคุ้มครองป้องกันอันตราย

References (แก้ไขแล้ว)

- จิริยา นวลนิรันดร์, (2525). ภาพสะท้อนชั้นดีธรรมในหมู่ชาวพุทธไทย,ปีที่ 3 ฉบับที่ 1.
มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2539). พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
สมเด็จพระญาณสังวรสมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก, (2550). เจ็ดตำนานและสิบสองตำนานพุทธมนต์, พิมพ์ครั้งที่ 9, (นครปฐม : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
สุภาพรณ ญ บางช้าง, (2526). ประวัติวรรณคดีบาลีในอินเดียและลังกา, กรุงเทพมหานคร : ศักดิ์โสภารการพิมพ์.
เสฐียรพงษ์ วรรณปก, (2539). นสพ.มติชน, 28 มกราคม.